

2009-11-19

PERSCOMMUNIQUÉ

Neerwaartse nominale- en reële-loonrigiditeit: enquêteresultaten voor Europese bedrijven

door Jan Babecký, Philip Du Caju, Theodora Kosma, Martina Lawless, Julián Messina en Tairi Rõõm

NBB Working Paper No 182 - Research Series

Op basis van een unieke enquête op bedrijfsniveau die tussen eind 2007 en begin 2008 werd uitgevoerd in het kader van Onderzoeksnetwerk Loondynamiek, analyseren we de flexibiliteit van de lonen in 14 landen van de Europese Unie (EU). De doelstelling is de mate en de determinanten van de neerwaartse rigiditeit van de nominale en reële lonen te onderzoeken. Neerwaartse nominale-loonrigiditeit wordt gedefinieerd op grond van de frequentie van nominale-loonblokkeringen. Neerwaartse reële-loonrigiditeit wordt gedefinieerd op grond van de loonindexering.

Over het geheel genomen wordt opgetekend dat in de lidstaten van de EU die niet tot het eurogebied behoren loonblokkeringen frequenter voorkomen dan in lidstaten van het eurogebied, terwijl de indexeringsmechanismen vaker worden gehanteerd in de landen van het eurogebied uit onze steekproef. Landenspecifieke factoren blijken significante determinanten te zijn van neerwaartse loonrigiditeiten en institutionele verschillen tussen de landen blijken een belangrijke onderliggende factor van deze bevinding te zijn. Een hoge CAO-dekking is bijvoorbeeld positief gerelateerd aan reële-loonrigiditeit, terwijl het geraamd verband met nominale-loonrigiditeit niet significant is. Een ander institutioneel aspect dat de loonrigiditeit beïnvloedt houdt verband met de moeilijkheden waarmee werkgevers af te rekenen hebben om werknemers te ontslaan. We merken op dat er een positief verband bestaat tussen nominale-loonrigiditeit en het aantal vaste arbeidsovereenkomsten. Bovendien sorteren vaste arbeidsovereenkomsten een sterker effect op loonrigiditeit in landen met een striktere arbeidsreglementering.

Er blijkt een positief verband te bestaan tussen de concurrentie op de productmarkten en neerwaartse nominale-loonrigiditeit, hoewel de resultaten afhankelijk zijn van de wijze waarop de concurrentie wordt gemeten. Een mogelijke oorzaak van dit empirisch resultaat is dat de winsten in uitermate concurrerende industrieën, en derhalve ook de lonen, gering zouden moeten zijn. Dat creëert minder ruimte voor het verminderen van de lonen, want bedrijven die lagere lonen betalen welke dichter aanleunen bij een collectief overeengekomen of wettelijk bepaald minimumpeil beschikken over minder flexibiliteit dan bedrijven met een zogeheten "loonkussen" tussen de minimale en de eigenlijke loonuitgaven.